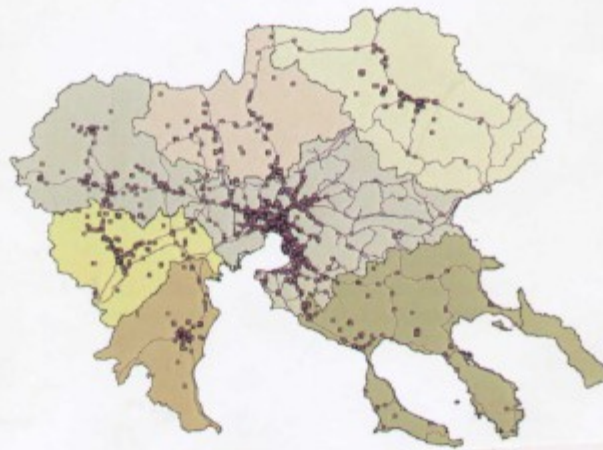

**ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΑΚΙΤΣΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΟΥΤΑΚΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΤΜΗΜΑ
61
ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΣΕΡΡΕΣ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2005

Τίτλος: Industrial clusters and regional development in
Central Macedonia **ΠΕΡΙΛΗΨΗ**

Η εργασία αυτή παρουσιάζει και αναλύει την έννοια και το περιεχόμενο της χωρικής ανάπτυξης, εστιάζοντας την προσοχή της στους παράγοντες, όπως η καινοτομία, η τεχνολογία, οι χωρικές συγκεντρώσεις επιχειρήσεων (clusters) κ.α. που έχουν καταλυτικό ρόλο, σήμερα, στην αναπτυξιακή διαδικασία. Για να γίνει κατανοητή η έννοια της χωρικής ανάπτυξης αναφέρονται οι κεντρικές θέσεις ορισμένων βασικών προσεγγίσεων καθώς και οι θεωρίες που έχουν διατυπωθεί.

Επιπλέον εξετάζονται οι χωρικές ανισότητες στην Ευρωπαϊκής Ένωσης με ανάλυση των ποσοτικών μεγεθών των χωρών της και τονίζεται η σημασία που έχει η ανταγωνιστικότητα, που είναι ο βασικότερος στόχος των χωρών αλλά και των περιφερειών, στην ανάπτυξη της Ε.Ε. Επίσης παρουσιάζεται η θέση της Ελλάδας και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στον Ευρωπαϊκό χώρο εξετάζοντας τα οικονομικά και κοινωνικά μεγέθη τους.

Την εργασία αυτή ολοκληρώνει μια εμπειρική έρευνα στα πλαίσια της οποίας πραγματοποιήθηκε αποτίκηση των βιομηχανικών επιχειρήσεων της Κεντρικής Μακεδονίας ώστε να παρατηρηθεί που συγκεντρώνονται χωρικά και κλαδικά αυτές.

Λέξεις κλειδιά: Χωρική – Περιφερειακή ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Καινοτομία, Cluster.

Λογισμικό εργαλείο: Διαγραμματισμός, Πυροσφαιρικός Πυροσφαιρικός Χάρτης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	i
ABSTRACT.....	ii
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	iii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	iv
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	ix
ΛΙΣΤΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	xi
ΛΙΣΤΑ ΧΑΡΤΩΝ & ΕΙΚΟΝΩΝ.....	xiii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	3
1.1 ΤΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ: ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΩΣΕΙΣ.....	3
1.1.1 Οι βασικές συνιστώσες της «χωρικής ανάπτυξης».....	3
1.1.2 Η εξελικτική πορεία του επιστημονικού πεδίου της χωρικής ανάπτυξης.....	5
1.1.3 Επίλογος – Συμπεράσματα.....	9
1.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ.....	9
1.3 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	14
1.3.1 Περιφέρεια και παραγωγική δομή.....	14
1.3.2 Θεωρίες περιφερειακής ανάπτυξης.....	16
1.4 ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ.....	20
1.4.1 Διάρθρωση της εργασίας και η έννοια της ολοκλήρωσης.....	20
1.4.2 Εταιρική ολοκλήρωση και κλαδικά κινώματα.....	21
1.4.3 Περιφερειακή ολοκλήρωση και περιφερειακή ανάπτυξη.....	22

1.4.4	Τρόποι ανάπτυξης και περιφερειακή πολιτική.....	23
1.4.5	Η ιδιαιτερότητα της τοπικής ανάπτυξης.....	24
1.4.6	Μορφές περιφερειακής ολοκλήρωσης.....	25
1.5	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΗΜΕΡΑ.....	26
1.5.1	Ανταγωνιστικότητα.....	26
1.5.2	Διεθνής διάχυση γνώσης (Τεχνολογία).....	27
1.5.3	Καινοτομία - ορισμοί.....	28
1.5.4	Σύστημα καινοτομίας.....	33
1.5.5	Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων (Clusters) & παγκοσμιοποίηση των ΜΜΕ.....	37
1.6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	39
2 ΧΩΡΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....		
2.1	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ - ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ.....	41
2.1.1	Βασικά στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση.....	41
2.1.2	Σύγκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον υπόλοιπο κόσμο.....	43
2.1.3	Μεταφορές, ενέργεια και περιβάλλον.....	48
2.1.4	Μετακινήσεις.....	48
2.1.5	Ενέργεια.....	48
2.1.6	Προστασία του περιβάλλοντος.....	50
2.2	ΧΩΡΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ.....	50
2.2.1	Βασικές αρχές - NUTS.....	50
2.2.2	Μέγεθος και κλιθισμός.....	51
2.2.3	Βιοτικό επίπεδο.....	54
2.2.4	Εκπαίδευση.....	55
2.2.5	Οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες στη διακεντρική ΕΕ.....	58

2.3	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΕ...	72
2.3.1	Η σημασία της ανταγωνιστικότητας στην ΕΕ.....	72
2.3.2	Παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ΕΕ.....	75
2.3.3	Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου (ΣΑΚΧ).....	79
2.4	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	84
3	Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ	
	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	87
3.1	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	87
3.1.1	Τα οικονομικά μεγέθη.....	89
3.1.2	Μέγεθος – Πληθυσμός.....	92
3.1.3	Απασχόληση – Ανεργία.....	93
3.1.4	Εκπαίδευση.....	96
3.1.5	Εμπόριο.....	96
3.1.6	Έρευνα και ανάπτυξη.....	98
3.1.7	Η ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας μεταξύ των 25 χωρών της ΕΕ.....	99
3.2	Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΤΟΝ	
	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΧΩΡΟ.....	102
3.2.1	Μέγεθος και πληθυσμός.....	106
3.2.2	Οικονομικά μεγέθη.....	107
3.2.3	Απασχόληση – Ανεργία.....	109
3.2.4	Εκπαίδευση.....	113
3.2.5	Έρευνα και ανάπτυξη.....	113
3.2.6	Χωρική οργάνωση των υποδομών.....	115
3.3	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	117
ΠΕΡΙΛΗΨΗ		
ΕΙΣΑΓΩΓΗ		
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		

4 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	119
4.1 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ	119
4.2 ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.....	120
4.2.1 Έρευνα πεδίου.....	120
4.2.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	137
4.3 ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	157
5 ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	158
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	163
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	169
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΕΤΡΑΨΗΦΙΟ ΚΩΔΙΚΟ ΚΛΑΔΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΝΑΣΕ/ΣΤΑΚΟΔ) (Ε.Σ.Υ.Ε. 2002)	170
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 2 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΡΙΨΗΦΙΟ ΚΩΔΙΚΟ ΚΛΑΔΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΝΑΣΕ/ΣΤΑΚΟΔ) (Ε.Σ.Υ.Ε. 2002)	178
ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 3 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ 15, 18, 17, 45 ΚΑΙ 28 ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΩΔΟΜΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	183
ΠΙΝΑΚΑΣ Α: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ 15 (ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ) ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΩΔΟΜΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	183
ΠΙΝΑΚΑΣ Β: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ 18 (ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΉΝΔΥΜΑΣΙΑΣ· ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΑΦΗ ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ) ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΩΔΟΜΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	184

